

Sygn. akt III AUa 481/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Robert Kuczyński (spr.)

Sędziowie: SSA Barbara Ciuraszkiewicz

SSA Ireneusz Lejczak

Protokolant: Robert Purchalak

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 stycznia 2018 r. sygn. akt VIII U 1421/17

oddala apelację.

UZASADNIENIE

K. K. odwołała się od dwóch decyzji ZUS-u Oddział we W., którymi organ rentowy wstrzymał jej z urzędu od dnia 1 października 2017 r. wypłatę nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego ze względu na podjęcie przez nią pracy w jednostce, o której mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta nauczyciela (decyzja z 12 października 2017 r. oraz zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranej kwoty 2.206,44 zł z tego tytułu za okres od 4 września 2017 r. do 30 września 2017 r. (decyzja z 24 października 2017 r.).

Sprawę rozpoznał Sąd Okręgowy we Wrocławiu, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, który wyrokiem z 16 stycznia 2018 r. zmienił obie decyzje w ten sposób, że nakazał ZUS-owi podjąć wypłatę nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego na rzecz K. K. od 1 października 2017 r. i nie obciążył jej obowiązkiem zwrotu pobranego świadczenia.

Z wyrokiem tym nie zgodził się organ rentowy i wywiódł apelację. Zaskarżył nią powyższy wyrok w całości i zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 1, 4 i art. 9 ust. 2 ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i przyznanie ubezpieczonej od 1 października 2017 r. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, podczas gdy prawidłowe zastosowanie oraz wykładnia ww. przepisów wskazuje, iż prawo do spornego świadczenia nie przysługuje, gdy ubezpieczony podjął prace

w jednostce, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta nauczyciela. Apelujący zarzucił również naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błędną ocenę mocy i wiarygodności materiału dowodowego poprzez uznanie, iż ubezpieczonej przysługuje prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni domagała się oddalenia apelacji w całości, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w treści odwołań od zaskarżonych decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie jest uzasadniona.

Na podstawie art. 387 § 2¹ k.p.c., uzasadnienie wyroku zawiera jedynie wyjaśnienie jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa, albowiem Sąd Apelacyjny nie przeprowadził postępowania dowodowego, ani nie zmienił ustaleń faktycznych Sądu I instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził odpowiednie do wymagań rozpatrywanej sprawy postępowanie dowodowe, poczynił prawidłowe a przy tym niesporne ustalenia faktyczne, znajdujące potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym i wskazał prawidłową wykładnię wskazanych podstaw prawnych wydanego przez siebie wyroku, które to ustalenia oraz dokonane na ich podstawie rozważania prawne Sąd odwoławczy przyjmuje jak własne, uznając, że wykładnia wskazanych w apelacji przepisów ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych oraz przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, zaprezentowana przez skarżącego stanowi jego własną nieuprawnioną prawnie, bo niewynikającą z tychże ustaw ich interpretację.

W sprawie sporne było, czy organ rentowy w sposób uzasadniony wstrzymał wypłatę na rzecz K. K. nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz zobowiązał ją do zwrotu już pobranego w związku z zatrudnieniem jej w placówce szkolnej na stanowisku kierownika do spraw gospodarczych. Zatem spór w swojej istocie, zarówno przed Sądem I instancji, jak i na obecnym etapie postępowania, sprowadzał się do wykładni przepisu art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U.2009, poz.97 Nr 800) w związku z art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U.2006, poz.97 Nr 674), którą to apelujący kwestionował w pkt. I zarzutów.

Mając powyższe na względzie za bezprzedmiotowy należało uznać zarzut procesowy apelacji, dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a wiążący się z oceną materiału dowodowego i dokonanymi ustaleniami, które w istocie sprowadzają się do kwestionowania oceny prawnej. Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie niezbędnym dla poczynienia ustaleń, a to dopuszczając do postępowania dokumenty zawarte w aktach ubezpieczeniowych K. K. oraz dowód z jej wyjaśnień, zaś swoje rozstrzygnięcie oparł na wykładni przepisów prawa materialnego, gdyż spor dotyczył ich odmiennego rozumienia. Sąd ten nie dokonywał oceny dowodów, a zatem zarzut z nią związany jest nieuprawniony.

Argumentacja apelującego, że świadczenie kompensacyjne może być przyznane tylko takiemu nauczycielowi, który ostatnio przed złożeniem wniosku o to świadczenie pozostawał w stosunku pracy na stanowisku nauczyciela, a jeśli po ustaniu stosunku pracy w charakterze nauczyciela, w trakcie pobierania świadczenia kompensacyjnego, ubezpieczony podjął inne zatrudnienie lub działalność zarobkową w jednostce, o której mowa w art. 1 Karty Nauczyciela, wypłata świadczenia powinna być wstrzymana, zaś świadczenie już pobrane – jako nienależne – zwrócone organowi, jest błędna. Stanowi ona własne rozumienie przez skarżącego powołanych przepisów nieoparte stanowiskiem orzecznictwa ani doktryny.

Zgodnie z treścią art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. Nr 97, poz.800) podjęcie przez uprawnionego pracy w jednostkach o których mowa w art. 1 ustawy Karta Nauczyciela (czyli publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia

nauczycieli działających na podstawie ustawy o systemie oświaty, zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych, działających na podstawie ustawy z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, publicznych kolegiach pracowników służb społecznych) powoduje zawieszenie wypłaty świadczenia kompensacyjnego w całości.

Sąd Apelacyjny podziela w zakresie wykładni powołanego przepisu ugruntowane już stanowisko doktryny, sprowadzające się do konstatacji, iż skoro prawo do świadczenia kompensacyjnego przysługuje za odejście z zawodu, przepis ten należy interpretować w taki sposób, że osoby pobierające świadczenie kompensacyjne mogą podejmować zatrudnienie u dowolnego pracodawcy, w tym również w jednostkach wymienionych w art. 1 Karcie Nauczyciela, ale nie mogą powrócić do zawodu nauczyciela ani na stanowiska wymagające przygotowania pedagogicznego. Nie powinno mieć znaczenia, gdzie osoba uprawniona do świadczenia kompensacyjnego podejmie pracę, np. sekretarki, sprzątaczk, inspektora bhp, księgowej, czy urzędniczki w szkole, w urzędzie czy w spółce, bowiem cel, jaki przyświecał ustawodawcy, polegał na przeciwdziałaniu pozornemu odchodzeniu z zawodu nauczyciela przed osiągnięciem wieku emerytalnego, a następnie powrotowi do tego zawodu, ale już ze świadczeniem z budżetu państwa (por. K. Jankowska, I. Jędrasik-Jankowska, Komentarz do art. 9 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, LexisNexis 2011) oraz wyrok SA w Lublinie z 12.07.2017r. sygn. akt III AUa 1424/16).

W konsekwencji uznać należało, że K. K., która w trakcie pobierania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, podejmując zatrudnienie na stanowisku kierownika do spraw gospodarczych w szkole podstawowej, a zatem w jednostce, o której mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta nauczyciela, nie powróciła do pracy nauczyciela (pedagoga) a zatem nie zaktualizowała przesłanki warunkującej zawieszenie wypłaty na jej rzecz tego świadczenia w myśl art. 9 ust. 2 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

Sąd Apelacyjny podziela zatem ocenę prawną sprawy przedstawioną przez Sąd Okręgowy w motywach zaskarżonego wyroku, uznając ją za prawidłową i przyjmuje ją za własną (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 r. sygn. akt I KKN 356/98 oraz wyrok z dnia 5 listopada 1998 r. sygn. akt I PKN 339/98, OSNAPiUS 1998/24/776).

Przeciwny pogląd (choć nie powoływany nawet przez skarżącego) wyrażony w pozycji komentarzowej (vide: M. Zającz-Rzosińska, Komentarz do art. 9 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, LexisNexis 2013) uznaje Sąd Apelacyjny za odosobniony i nie znajdujący szerszego poparcia w doktrynie i orzecznictwie. Nie powinno się wykładni analizowanego przepisu dokonywać jedynie z pozycji ściśle literalnego jego brzmienia, która mogłaby prowadzić do błędnego wniosku, że sankcji w postaci zawieszenia prawa do świadczenia kompensacyjnego podlega samo już zatrudnienie w w/w jednostkach bez względu na : formę zatrudnienia (umowa o pracę, mianowanie), rodzaj wykonywanej pracy, zajmowane stanowisko, wysokość uzyskiwanego z tego tytułu przychodu. W ocenie Sądu Apelacyjnego, taka interpretacja jest nieuprawniona i za daleko idąca. Nie uwzględnia ona przedstawionej przez Sąd Apelacyjny wcześniej wykładni systemowej i celowościowej przedmiotowego przepisu opartej na innym stanowisku doktryny i zgodnymi z nim przykładami z orzecznictwa. Zatem jako taka odmienna interpretacja jest niezgodna z celem tego świadczenia, które co do swej istoty przysługuje nauczycielowi, zatrudnionemu w tychże jednostkach (na stanowisku nauczyciela), który – aby uzyskać prawo do świadczenia – musi odejść z zawodu nauczyciela przed osiągnięciem wieku emerytalnego, rezygnując z pracy nauczycielskiej i rozwiązując stosunek pracy i do zawodu nauczyciela (pedagoga) nie wrócić.

Z tych względów i na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.

SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSA Robert Kuczyński SSA Ireneusz Lejczak

AdSz